

ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ”
ФАКУЛТЕТ „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ И ОТБРАНА”
КАТЕДРА „НАЦИОНАЛНА И МЕЖДУНАРОДНА СИГУРНОСТ”

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Георги Дянков Чиллев,
доцент в катедра “Национална и регионална сигурност”,
факултет “Общовойскови”, НВУ “Васил Левски”, Велико Търново

на дисертационния труд на полк.инж. Васил Христов Станков

**на тема „ГЕОПОЛИТИЧЕСКА ВИЗИЯ НА СЪВРЕМЕННАТА
ТУРСКА ДЪРЖАВА”**

представен за придобиване на образователната и научна степен
„доктор”,
специалност „Военнополитически проблеми на сигурността”

СОФИЯ

2015

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

В представения от полковник инж. Васил Станков дисертационен труд на тема „Геополитическа визия на съвременната турска държава” се разглеждат значими проблеми, свързани с тенденциите на геополитическото мислене в Република Турция и взаимовръзките между страната и държавите от геополитическите зони, в които се намират нейните стратегически интереси. Тази проблематика има пряко отношение към националната сигурност на Република България. Само чрез безпристрастното и комплексно познаване на развиващите се процеси и даваните оценки от политическия и академичен елит на най-големия и мощен наш съсед, може да се прогнозира тенденциите на развитие, да се очакват най-вероятните насоки за еволюцията им, както и превантивно да се работи за недопускане на нежелани, но възможни изненади, които да дестабилизира двустранните взаимоотношения. Искане се много дързост и отговорност да навлезеш в една област на взаимовръзки и взаимозависимости, където истината е преплетена с много митове и предразсъдъци. Където във взаимоотношенията доминират емоциите, а необходимостта е предопределена не само от моментните и перспективни потребности и интереси, но и от много зададени от историята подтици за противопоставянния и реванш. Затова докторантът трябва да бъде поздравен за проявената смелост. Проблематиката на разработката е актуална, поради липса на сериозно изследване на философията на мислене и стила на политическо поведение на доминиращата на Балканите военнополитическа сила. Направените изводи могат да ни подпомогнат във воденето на конструктивен диалог. Да подскажат взаимно приемливи решения на проблемите, които съвместния живот поражда. Приоритет в тази необходимост има задълбоченото познаване на същността, характера, стремежите, възможностите и всички останали характеристики, които формират съвременната геополитическа визия на Република Турция. Показано е какво страната иска и какво е възможно да постигне в сложния възел на преплетени интереси с

другите държави и най-вече готовността на Турция постепенно и поетапно да разширява влиянието си за да се превърне в „център на сила“ със своя периферия на влияние.

Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Научните приноси, съдържащи се в дисертационния труд, могат да бъдат дефинирани по следния начин:

- Запълнена е една празнота от сериозно изследване в областта на геополитиката и геостратегията на съвременната турска държава. Стойността на разработката се повишава от нейните претенции да защитава правата и свободите на мюсюлманското население в добилите свобода държави - бивши османски владения;

- Въведена е яснота относно съдържанието на понятието геополитическа визия. Има много информация при обрисване геополитическата визия на турската държава;

- Много сбито и компетентно са проследени историческите и географски характеристики, задаващи съвременната геополитическа визия на Република Турция;

- Отразено е актуалното състояние на взаимовръзките и взаимозависимостите на страната със съседните държави; с държави със сходен религиозен и културен модел, както и на такива, които имат съвпадащи или сходни интереси;

- Направен е опит да се покаже „кой движи нещата“ в междудържавните и в международните отношения. Как обективните закономерности се вграждат в субективната дейност на хората и техните институции;

Научно-приложните приноси в дисертационния труд се отнасят до извеждането на конкретни насоки и модели на геополитическа проекция, които могат да съдействат за идентифициране на геополитическите мотиви на поведение на Турция на Балканите. Направените изводи насочват анализа на

съдържанието на балканската ѝ политика към прогнозиране на бъдещото ѝ проявление. Разкривайки историята на проблемите, които времето и мястото поражда с другите страни и народи, се подпомага процеса на хармонизиране на външнополитическите ни позиции. Предлага се гъвкав подход и ефективна линия на поведение в рамките на двустранното ни сътрудничество.

Цитирането на регламентиращите документи и основно на постановките на Политическия документ за националната сигурност (Milli Güvenlik Siyaset Belgesi) доказват, че предоставения дисертационен труд е самостоятелно научно-теоретично изследване с определена практическа насоченост.

Считам, че постигнатите резултати, заявените в дисертационния труд научни и научно-приложни приноси са лично дело на докторанта полковник Станков. Те могат да се обобщят като обогатяване и доразвиване на съществуващите знания и практики.

3. Критични бележки

Към представеният за становище дисертационен труд имам следните критични бележки:

- Описателният подход на изложението превъзхожда осмислящия. Недостатъчно застъпено е критичното начало: не само нещата да бъдат отбелязани, но и да бъде доказано защо точно са такива. Къде им е силата и къде са им слабите места (страни). Какво е в излишък и какво не достига за успешното реализиране на теоретичните постановки в изграждането на позитивния образ на съвременна Турция. По този начин щеше да се разкрие вътрешната противоречивост на нещата: как при едни случаи те позитивно влияят, а в други случаи – негативно. Така политическите елити на двете страни нямаше да се стремят да копират модели или да си поставят свръх амбициозни, неосъществими задачи. Предлагат се малко конкретни неща, когато става въпрос за интерактивния подход с Република България. Липсва

анализ на обстоятелствата, предопределящи избрания във времето стратегически подход;

- В хода на изложението се правят много отклонения – напр. в параграфа за Балканите изложението се препраща към Кавказ, Близкия изток и обратно. Такъв подход би бил уместен ако се съпоставяха паралелно протичащите процеси и явления.

- Пропуснат е един основен геополитически възел – Егея. Само е маркиран Кипър;

- Като офицер от кариерата, авторът можеше да направи по-професионален анализ на факторите на националната мощ – историческото наследство, географското положение, културно-религиозната идентичност, демографския, икономическия, военния и технологичния потенциал. Същото се отнася и за по-задълбочен анализ на ролята и мястото на Организацията за Черноморско икономическо сътрудничество в геополитическата визия на Република Турция.

- Тъй като във времето нищо не е вечно, полк. Станков можеше да се опита да анализира възможните изменения на някои принципи и подходи във вътрешен и във външен план в политиката на Турция в светлината на последните изборни резултати, в които управляващата Партия на справедливостта и развитието загуби категоричното си лидерство в турското общество;

- В изложението авторът се е опирал главно на оценките и позициите на сегашния министър председател Давутоглу. Това е обяснимо, но можеше да се посочат и други имена с алтернативни оценки.

- Има преповтаряне на изложени позиции и тези. Непълно е обрисувана „меката сила”, чрез която Анкара желае да изгради новия си геополитически образ;

- Професионалният опит на докторанта го задължаваше да посочи къде вижда той разминаванията в оценките за съвременния свят между България и Турция и да изведе съществуващите и възможните в бъдеще несъвпадения,

противоречия и противоположности. Да конкретизира при какви условия те могат да доведат до противопоставяния, противоборство и до нежелани конфликти.

Отразените по-горе критични бележки не намаляват стойността на получените в дисертационния труд резултати.

4. Заключение

Предложеният от полк. Станков дисертационен труд на тема: **„Геополитическа визия на съвременната турска държава”** е задълбочено и самостоятелно научно изследване в областта на геополитиката. Съдържанието му може да се използва в обучението и възпитанието на бъдещите кадри в областта на сигурността и отбраната, както и в разработването на концептуални постановки, касаещи взаимоотношенията между нашите две страни. Представеният дисертационен труд и автореферата към него напълно отговарят на изискванията за придобиване на образователната и научна степен доктор на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за неговото прилагане.

5. Оценка на дисертационния труд.

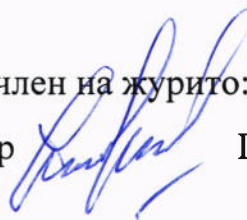
Като отчитам качествата на дисертационния труд и постигнатите в него резултати, в качеството си на член на научното жури давам положителна оценка на дисертационния труд и своя положителен вот, и предлагам на уважаемото научно жури да даде на полк. инж. Васил Христов Станков образователната и научна степен **“Доктор”** по научната специалност **„Военнополитически проблеми на сигурността”**.

17.07.2015 г.

София

член на журито:

доц. д-р

Георги Чиллев